

Ik ben blij dat in ieder geval de klimaatdoelen overleefd zijn in dit plan. Wel jammer dat ervoor gekozen is om geen tussendoelen vast te leggen; het lijkt mij dat dit juist duidelijkheid zou geven, zowel aan ondernemers als aan burgers, en dat het kan helpen voorkomen dat er steeds op het allerlaatste moment nog geprobeerd wordt om beleid weer helemaal om te gooien (bijv. zero-emissiezones in een aantal steden in Nederland). Ook denk ik dat tussendoelen kunnen helpen om de uiteindelijke doelen (groot, ver weg), concreter te maken en ze op te delen in behapbare stappen. Verder mogen de doelen van mij ook best wat ambitieuzer (zolang ze realistisch blijven). Er wordt wel vaak gezegd dat we niet altijd het beste jongetje van de klas hoeven zijn, maar kom, dat zijn we bij lange na niet, we bungelen op veel lijstjes ergens onderaan. Bovendien kan voorop lopen juist ook kansen bieden. Ik zou graag zien dat onze regering hier veel positiever in stond, ook in Europees/internationaal verband: ja, het is lastig, maar met zijn allen kunnen we er nog iets van maken, dus laten we zo snel mogelijk beginnen.

Verder komt de uitdrukking "haalbaar en betaalbaar" - nog afgezien van de vraag of het niet rijkelijk laat is voor zo'n aanpak - op mij een beetje populistisch over. Er worden voornamelijk voorbeelden van maatregelen genoemd die eerst geld kosten, voor ze geld opleveren, zoals zonnepanelen, isolatie, of een warmtepomp. Hierdoor lijkt het alsof klimaatmaatregelen vooral iets zijn voor mensen met geld ("de linkse elite"), die hierdoor alleen maar nóg rijker worden. Maar veel van de maatregelen die burgers zelf zouden kunnen (moeten?) nemen, besparen juist geld: minder energie gebruiken door bijv. de verwarming een graadje te lager zetten of korter te douchen, minder vaak op (vlieg-)vakantie, minder vlees en andere dierlijke producten eten, minder kleding en spullen kopen. Ik heb hier zelf geen enkele moeite mee, maar ik weet ook dat dit voor sommige mensen voelt alsof ze iets moeten inleveren ("we mogen ook niks meer tegenwoordig", "ze pakken ons alles af", etc.). Ook hier zou een positievere instelling van onze regering welkom zijn. Van mij mag er meer nadruk gelegd worden op het samen oplossen van dit probleem, ieder naar draagkracht, dus mensen die niet zelfstandig mee kunnen komen, worden geholpen. Ik denk dat, zolang maar duidelijk is dat iedereen meedoet, en wie wat moet gaan doen, en hoe, en wanneer, mensen best willen bijdragen.

Bij bovenstaand punt is ook rechtvaardigheid volgens mij erg belangrijk. Niet alleen zouden alle burgers (al dan niet met hulp) moeten meedoen, het moet ook veel duidelijker worden op wat voor manier grote bedrijven bijdragen. Het afbouwen van belastingvoordelen en/of fossiele subsidies, door bijvoorbeeld btw te gaan heffen op de luchtvaart, en/of accijns te gaan heffen op kerosine, lijkt mij een belangrijk onderdeel van rechtvaardigheid. Bovendien kunnen met het geld dat dit oplevert, weer andere maatregelen bekostigd worden. Ik weet dat Nederland dit soort dingen lang niet altijd in z'n eentje kan doen en dat dit in Europees of internationaal verband geregeld moet worden, maar het zou wat mij betreft al heel veel helpen als Nederland zich in de EU zichtbaar, en met heldere onderbouwing, zou inzetten voor dit soort maatregelen.

Ook de energietransitie voor grote bedrijven, zoals Tata Steel, of Yara, zou volgens mij meer in Europees verband bekeken moeten worden. Voor zover ik begreep was de voornaamste reden dat deze bedrijven zich destijds in Nederland gevestigd hebben, de beschikbaarheid van grote hoeveelheden goedkoop aardgas. Nu dit niet meer zo overvloedig beschikbaar is, kun je je afvragen of Nederland nog wel de beste plek is voor deze bedrijven. Het zou best kunnen dat landen in Europa, zoals Spanje (meer ruimte, meer zon, meer wind), of Noorwegen (waterkracht), inmiddels geschikter zijn. Door als Nederland zo'n verhuizing te ondersteunen, kunnen we voorkomen dat dit soort strategisch belangrijke bedrijven uiteindelijk uit Europa vertrekken.

De nadruk die in dit Klimaatplan gelegd wordt op koolstofverwijdering lijkt me nogal riskant. Volgens de laatste onderzoeksrapporten is deze techniek niet (overal) bewezen duurzaam en vooral erg duur, waardoor deze waarschijnlijk hooguit een marginale rol zou moeten krijgen. Vergelijkbaar over de wens om meerdere kerncentrales bij te bouwen in Nederland: kernenergie is ontzettend duur, waardoor een kerncentrale eigenlijk zoveel mogelijk aan moet staan om rendabel te zijn. Als aanvulling op zonne- en windenergie lijkt dit me daarom alleen al om economische redenen een slecht idee.

Als laatste heb ik het idee dat er maar weinig concrete maatregelen genoemd worden in het Ontwerp-Klimaatplan. De laatste tijd hoor ik vooral over maatregelen, subsidies, en regels die uitgesteld, afgezwakt, of zelfs helemaal afgeschaft worden. Dit geeft de indruk dat de regering helemaal geen zin heeft om zich met klimaatbeleid bezig te houden. Voor burgers, ondernemers

en bedrijven lijkt dit me geen goed voorbeeld. Het is misschien in het huidige politieke klimaat niet het meest voor de hand liggende idee, maar toch denk ik dat een duidelijk plan, met concrete, goed uitgewerkte maatregelen voor de korte en lange termijn, op overweldigend veel steun kan rekenen.